

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

**Zkvalitňování výuky chemie a biologie na GJO
reg. č. CZ.1.07/1.1.26/01.0034**

Pracovní list č.: 34

Klíčová aktivita: 02 Moderní výuka laboratorních cvičení

Cílová skupina: Žáci vyššího gymnázia

Téma: Enzymatická hydrolýza sacharosy**Cíl: enzymatické štěpení sacharosy a důkaz glukosy**

Teorie: Sacharosa je neredukující disacharid, který obsahuje vázanou glukosu a fruktosu pevnou glykosidickou vazbou. Tato vazba může být rozštěpena kyselinou v laboratoři (kyselá hydrolýza) nebo enzymem (tzv. invertasa) v našem organismu. Tento enzym se nachází také v pekařských kvasnicích (droždí). Kvasinky z droždí metabolizují zkvasitelné monosacharidy na oxid uhličitý, což způsobuje kypření těsta. Protože sacharosa není zkvasitelný cukr, štěpí ji kvasinky pomocí enzymu invertasy na glukosu a fruktosu – teprve tyto cukry jsou pak kvasinkami metabolizovány. Ve cvičení si ověříte, že enzym katalyzuje štěpení sacharosy. Vznikající produkty (glukosa a fruktosa) mají redukční vlastnosti a dávají pozitivní Fehlingovu zkoušku (na rozdíl od samotné sacharosy), což dokážete.

Úkol: Provedte enzymatické štěpení sacharosy a úspěšnost štěpení ověřte

Pomůcky: sada zkumavek ve stojanu, chemická lžičce, skleněná tyčinka, kádinka, trojnožka, síťka, kahan, zápalky, teploměr

Chemikálie: destilovaná voda, sacharosa, droždí, Fehlingovo činidlo

Postup práce:

- připravte 5% roztok sacharosy (5 g = 1 lžička na 100 ml destilované vody)
- do kontrolní zkumavky nalijte pouze roztok sacharosy (5 ml), přidejte Fehlingovo činidlo (5 ml), promíchejte, zahřejte – výsledek pozorování zapište
- do varné baňky nalijte 20 ml roztoku sacharosy a přidejte malou lžičku droždí (asi 2 g)
- baňku zahřívejte ve vodní lázni při teplotě cca 36°C
- připravíte si sadu zkumavek, do první ihned odeberte vzorek (5 ml), k němuž přidejte Fehlingovo činidlo (5 ml) promíchejte a provedete Fehlingovu zkoušku
- další vzorek odebírejte vždy po 3 minutách, mezitím opakujte Fehlingovu zkoušku tak dlouho, dokud nebude tato zkouška pozitivní – pak bylo štěpení sacharosy úspěšné.

Pozorování: kontrolní zkumavka (roztok sacharosy) a reakce s Fehlingovým činidlem

Zkumavky se směsí sacharosa a droždí

1. zkumavka ihned	2. zkumavka po 3 min	3. zkumavka po 6 min	4. zkumavka po 9 min	5. zkumavka po 12 min	6. zkumavka po 15 min

Závěr:

Ve zkumavce č. .... se již podařilo prokázat glukosu Fehlingovou zkouškou.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Doplňující otázky:

1. Zapište chemickou rovnici hydrolytické štěpení sacharosu (za účasti vody).
2. Jak se nazývá spojení (chemická vazba) v disacharidech, díky kterému jsou monosacharidové jednotky pevně spojeny?
3. Proč sacharosa nedává pozitivní zkoušku na Fehlingovo činidlo?
4. Zjistěte, jak se nazývá směs dvou redukujících monosacharidů v poměru 1:1 vzniklá po hydrolýze sacharosu v pekařství a cukrářství, kde se tato reakce běžně využívá.
5. Fehlingovo činidlo je roztok připravený smícháním dvou roztoků v poměru 1:1, uveďte jejich chemické názvy.

Odpovědi:

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....